

БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни към 16 април 2020 г.

Краткосрочна бизнес статистика

През февруари краткосрочната статистика показва смесена динамика - промишленото производство и строителната продукция се понижиха спрямо същия месец на 2019 г., растежът в промишлените продажби се забави, а оборотът в търговията на дребно се ускори.

През март показателите за бизнес климата и за доверието на потребителите се понижиха, съответно с 3.7 и 3.6 пункта. Влошаването на очакванията беше особено силно в търговията на дребно. Намалването на бизнес климата в промишлеността се дължеше на по-отрицателни оценки както за настоящото, така и за бъдещото бизнес състояние на предприятията. Бе регистрирано намаление на осигуреността на

производството с поръчки и по специално - с поръчки от чужбина. Понижени бяха и оценките за търсенето на услуги през предходните три месеца. Строителният сектор беше единственият с подобрение на бизнес климата и положителни очаквания. С последните развития, индикаторът за проследяване на икономическия цикъл навлезе във фаза на свиване, след две тримесечия на подем.

Пазар на труда

През март бе обявено извънредно положение в контекста на COVID-19, което доведе до бързо нарастване на броя на безработните в страната. Към края на март броят на регистрираните безработни бе 220 072 души и се увеличи с над 25 хил. души на годишна база. Главната причина за това беше

нарастването на входящия поток безработни през втората половина на месеца, когато бе обявено и извънредното положение. Най-голямо нарастване на новорегистрирани безработни през март спрямо година по-рано бе регистрирано в *хотелиерство и ресторантьорство* (близо 6 пъти), *търговия* (над 2 пъти) и *транспорт* - икономическите дейности, които бяха най-силно повлияни от мерките за социална изолация. Този процес продължава да се проявява и през април.

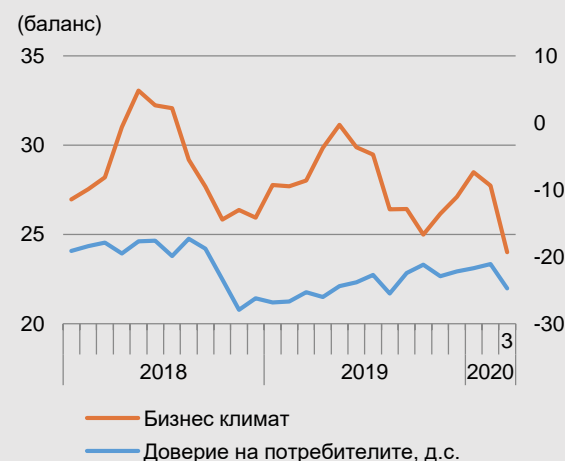
Инфлация

През март инфлацията спрямо февруари, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени, беше отрицателна, -0.5%, за което допринесе намалението в цените на услугите, енергийните и неенергий-

ните стоки. При енергийните стоки спадът в цените се дължеше на течните горива, които поевтиняха средно с 5%. През март международните цени на петрола намаляха с 40% в доларово изражение, като по-силният ефект върху цените на течните горива в страната се очаква да се прояви през следващия месец. При цените на услугите и неенергийните промишлени стоки като облекло и обувки, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания се наблюдаваше понижение от сезонен характер. От основните потребителски групи хранителните стоки поскъпнаха с 0.3% като в това число непреработените храни отчетоха спад от 1.5%, а цените на преработените храни се повишиха с 0.8%.

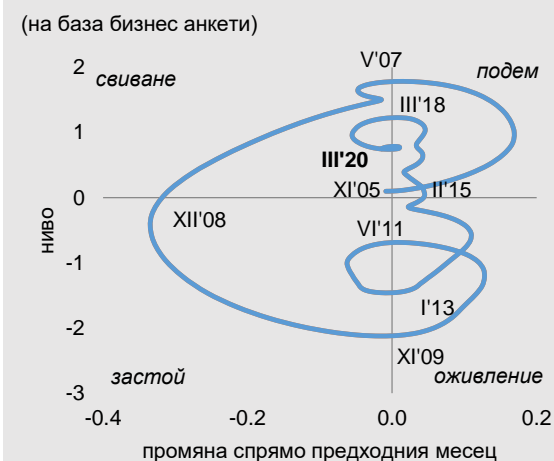
Инфлацията за март спрямо съответния месец на предходната година беше 2.4% при 3.1% през февруари.

Граф. 1 Бизнес климат и доверие на потребителите

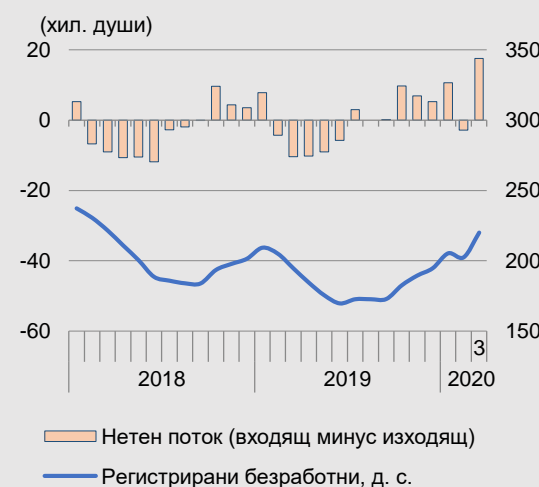
Източник: НСИ

Граф. 2 Индикатор за проследяване на икономическия цикъл

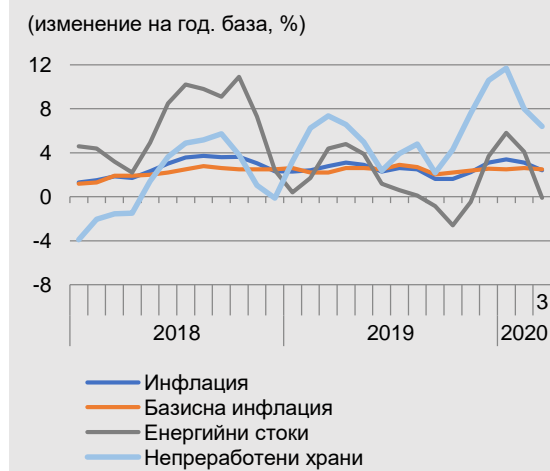
Източник: Евростат, МФ

Граф. 3 Нетен поток и брой безработни

Източник: АЗ

Граф. 4 Инфлация (хармонизиран индекс на потребителските цени)

Източник: Евростат

Единствено при цените на преработените храни беше отчетено повишение на годишна база. При тях от средата на 2019 г. има изразен тренд на ускорение, като динамиката е близка с тази на цените на производител на хранителни продукти. Цените на енергийните и на неенергийните стоки намаляха през март, със спад от съответно 0.1 и 0.2%. Базисната инфлация на годишна база беше по-ниска с 0.1 пр.п. в сравнение с тази от февруари и достигна 2.5%. Цените на услугите имаха по-слабо нарастване от 2.7% през март, в сравнение с 3.1% през февруари.

Външен сектор

През януари текущата сметка бе положителна, като излишък бе регистриран при всички статии, с изключение на търговията със стоки. Салдото достигна 115.2 млн. евро при почти балансирана стойност през съответния месец на 2019 г. При стоките износът нарасна с 8%, а вносът с 8.2% спрямо януари 2019 г. При услугите бяха регистрирани спадове както при износа, така и при вноса, съответно с 6.4 и 9.4%. Единствено при входящите и изходящите парични потоци, свързани с пътувания, бе

отчетено повишение през текущата година.

Заедно с данните за януари 2020 г., БНБ публикува регулярна ревизия на информацията за януари 2018-декември 2019 г. Излишъкът по текущата сметка през 2019 г. бе понижен до 4% от БВП, което е с 5.7 пр.п. по-ниско от първоначалните данни. Дефицитът по първичния доход бе увеличен с 2.8 пр.п., поради разширения обхват на проучването сред местните юридически лица с чуждестранно участие, което се отрази в по-висок отчетен изплатен инвестиционен доход. Търговският дефицит също бе ревизиран към по-голяма стойност с 2.6 пр.п. Последното се дължеше на по-висок отчетен внос. Ревизията бе породена основно от прилагането на ново съюзно митническо законодателство и свързаната с това времева промяна при събирането на информация. Входящите ПЧИ (като % от БВП) бяха повишени с 0.9 пр.п.

Финансов сектор

Растежът на кредита за частния сектор се ускори леко през февруари и достигна 9.2% на годишна база, срещу 9% месец по-рано. Основен

принос имаха кредитите за домакинства. Годишният им темп на растеж се повиши до 10.5%, а за това допринесоха едновременно потребителските и жилищните кредити, чието нарастване се ускори съответно до 11.5% и 15.1%. Кредитите за нефинансови предприятия запазиха растежа си от предходния месец от 5.4%, въпреки реализираното месечно увеличение с 0.6% през февруари. Среднопретеглените лихвени проценти по кредити за НФП и потребителски кредити се понижиха, докато средната цена на ипотечните заеми остана без промяна от предходния месец. Средната възвръщаемост на депозитите на НФП и домакинства достигна нова най-ниска стойност през февруари.

Бюджетен сектор

В края на февруари салдото по консолидираната фискална програма достигна излишък в размер на 1.3% от прогнозния БВП. Нарастването на годишна база на общите касови постъпления се ускори до 3.4%, при 1.5% месец по-рано, движено от по-високите данъчни приходи и помощите. Растежът на данъчноосигурителните приходи се

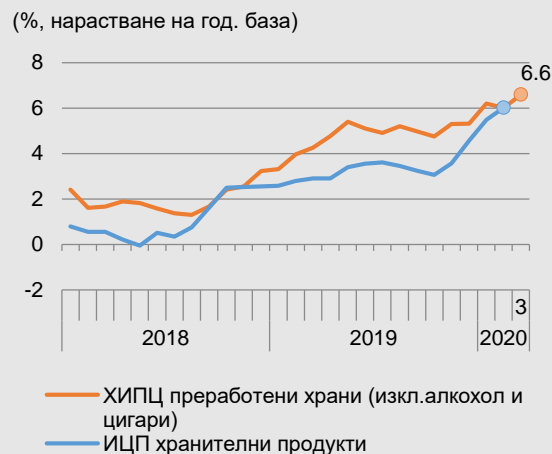
дължеше на по-високите постъпления от осигурителни вноски, които нараснаха с 9.4% спрямо февруари 2019 г. и в по-малка степен от постъпленията от прякото и косвеното облагане (с ръст съответно от 6.5% и 0.7%). При недавъчните приходи (14.5% от общите касови постъпления) бе отчетен спад от 7.9% на годишна база. Растежът на разходите се забави на годишна база до 4.9%, при 6.8% месец по-рано. Той бе движен основно от двуцифреното нарастване на плащанията за персонал (до почти 28% от общите разходи, при 26% година по-рано) и социалните разходи (вкл. стипендии), докато лихвените плащания намаляха двойно. Спад бе отчетен и при вноската в общия бюджет на ЕС.

Държавният дълг достигна 20.3% от прогнозния БВП в края на февруари 2020 г., при 19.4% година по-рано.

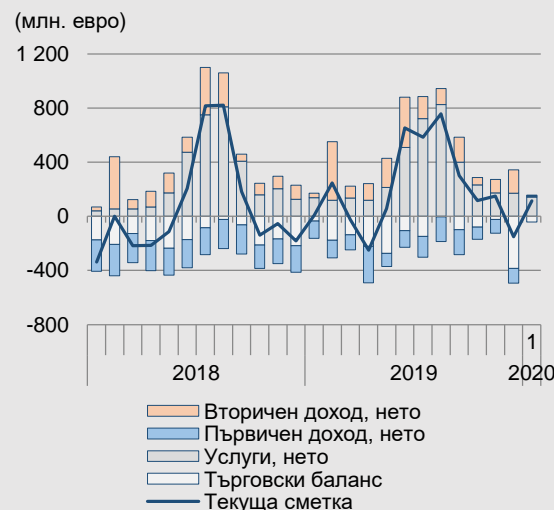
Табл. Основни макроикономически показатели

Граф. 5 Производствени (ИЦП) и потребителски (ХИПЦ) на храните

Източник: НСИ, Евростат

Граф. 6 Текуща сметка по компоненти

Източник: БНБ

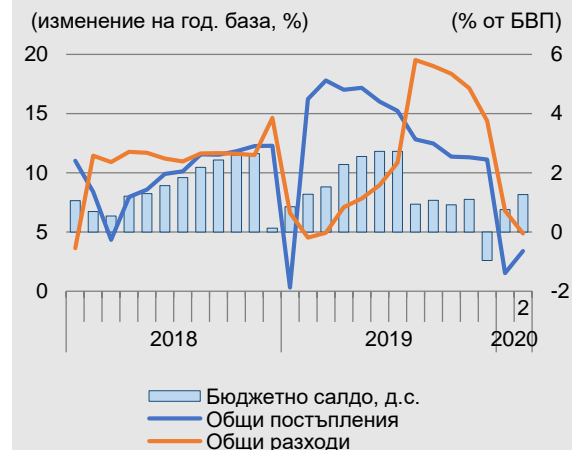
Граф. 7 Кредит към частния сектор

* кредити за НФП и домакинства

Източник: БНБ, МФ

Граф. 8 Приходи, разходи и бюджетно салдо

Източник: МФ